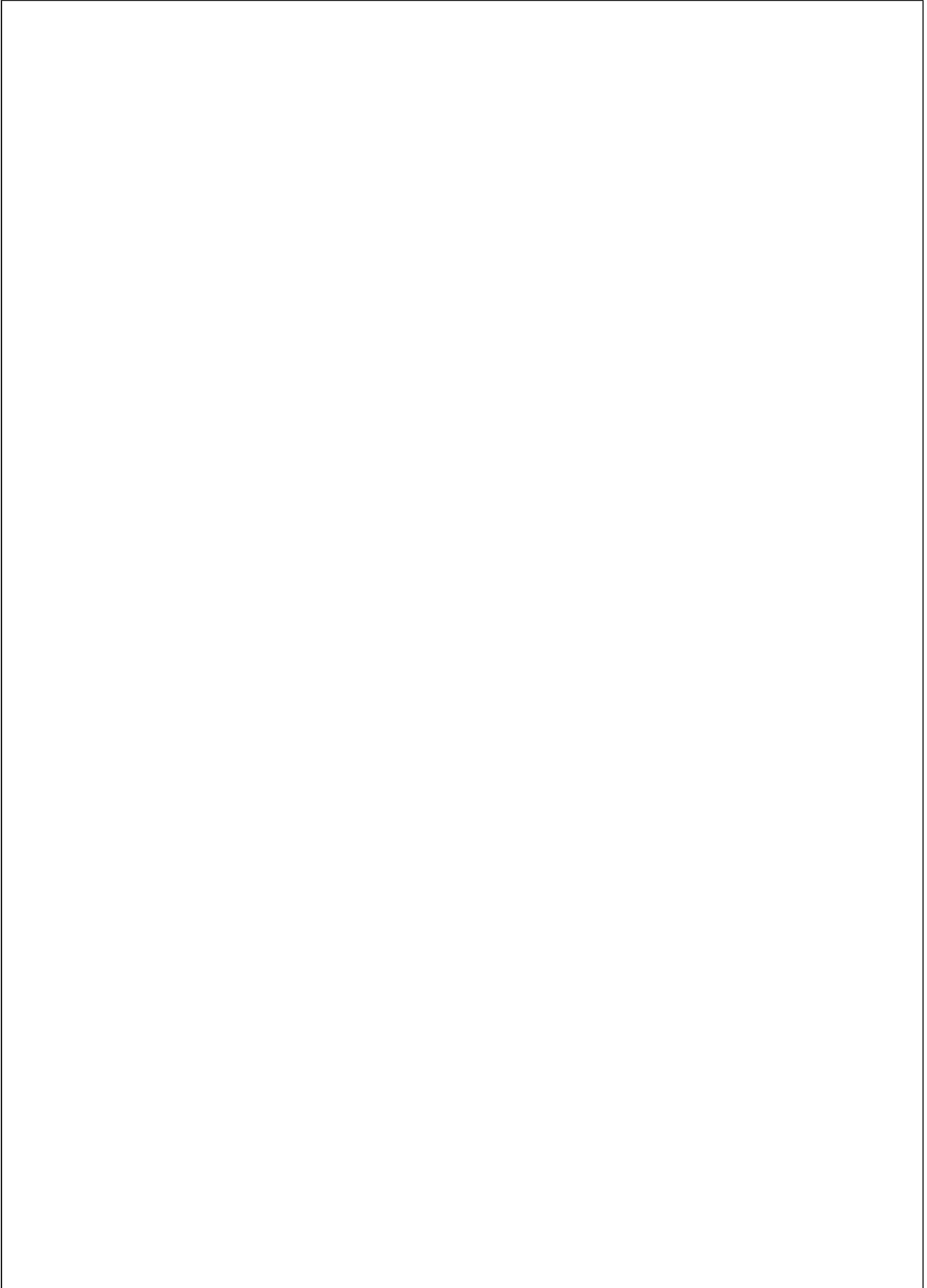

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/189552,W-Warszawie-zaprezentowano-wystawe-poswiecona-rodzinie-Ulmow.html>

18.05.2026, 14:24

[Następny](#)

[Powrót](#)

W Warszawie zaprezentowano wystawę poświęconą rodzinie Ulmów

- Pamiętamy o bohaterstwie ludzi, którzy zapłacili najwyższą cenę za to, że jako Polacy i chrześcijanie pragnęli zachować człowieczeństwo wbrew totalitarnej przemocy najeźdźców
- podkreślił podczas wernisażu dr Mateusz Szpytma, wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej, współautor wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów”.

21.08.2023

Ekspozycja została uroczystie otwarta 21 sierpnia 2023 roku przed Pałacem Prezydenckim w Warszawie przez Grażynę Ignaczak-Bandych, szefową Kancelarii Prezydenta RP. Minister podkreśliła, że rodzina Ulmów jest symbolem chrześcijaństwa, człowieczeństwa, miłości, ale też otwarcia na świat.

Wystawa, przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, przedstawia losy, wydawałoby się zwykłej polskiej rodziny, a przecież jednocześnie wyjątkowej. Rodziny, której linia życia została poddana trybom okrutnej wojny i okupacji. Józef i Wiktoria Ulmowie nie poddali się biernie biegowi historii. Stali się jej aktywnymi uczestnikami, dostrzegając innych ludzi, którym należało udzielić pomocy. Stanęli po stronie dobra i sami dzielili się tym dobrem z innymi. Narodowość, wyznanie, różnice kulturowe, w obliczu terroru niemieckiej okupacji, stały się nieistotne, wagi nabrało człowieczeństwo. Pragnąc ochronić życie, sami je stracili.

- W czasach okupacji funkcjonariusze niemieckiej władzy grozili śmiercią za to co w wolnej Polsce było normalnością: przyjmowanie kogoś pod własny dach, gościnność, podzielenie się chlebem. Zwyczajne ludzkie odruchy Rzesza Niemiecka ogłosiła przestępstwem. Proste zachowanie człowieczeństwa stało się aktem odwagi. Odruch człowieczeństwa Ulmów został brutalnie ukarany śmiercią całej rodziny oraz tych, których przyjęli: markowskich i łańcuckich Żydów - Goldmanów, Didnerów i Grünfeldów

- przypomniał dr Mateusz Szpytma i zaznaczył:

Pamiętamy o bezpośrednich sprawcach tej zbrodni: Diekenie i jego pomocnikach. Pamiętamy też, że za nimi stała machina terroru całego niemieckiego państwa. Gdyby Polska była wolna, żaden pojedynczy niemiecki zbrodniarz nie mógłby bezkarnie mordować ludzi. Polskie władze stały na straży bezpieczeństwa swoich obywateli, dlatego to państwo trzeba było zniszczyć, aby funkcjonariusze Rzeszy mogli wykonywać zbrodnie na bezbronnych ludziach.

Na wystawie, przygotowanej w językach polskim i angielskim, znajduje się kilkadziesiąt zdjęć i dokumentów. Część z nich została opublikowana po raz pierwszy. Wystawa będzie prezentowana w Warszawie do 7 września (ul. Krakowskie Przemieście 46/48).

- Autorzy wystawy: dr Mateusz Szpytma (wiceprezes IPN), dr Wojciech Hanus (IPN Rzeszów), dr Maciej Korcuć (IPN Kraków)
- Projekt graficzny, rysunki i skład: Katarzyna Hudzicka-Chochorowska (IPN Rzeszów)

Wybrane plansze z wystawy

RODZINA

FAMILY

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Rzeszowie

Pamiętowa fotografia z dnia ślubu córki Wiktoria Niemczak, który odbył się 7 VII 1935 r. w kościele parafialnym pw. św. Józefa w Markowej. W środku widać parę młodych. Wokół nich stoją goście, w tym wielu gości weselnych.
A black and white photograph of the wedding of Józef Ulma and Wiktoria Niemczak, which took place on July 7, 1935 in the parish church in Markowa. The pair was celebrated by vicar Paweł Szaryk. The witnesses were Antoni Szaryk and Antoni Szaryk. The bride and groom in the middle, surrounded by wedding guests.

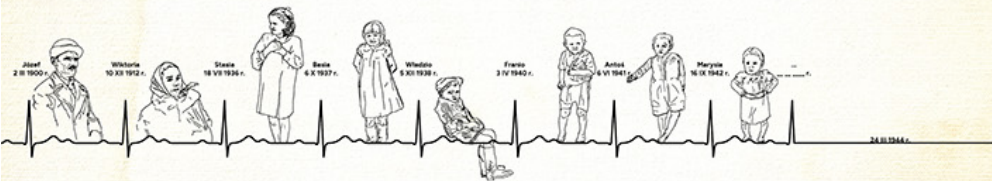
Źródło: Antoni Kuzia /
collection of Antoni Kuzia

Ulmowie byli związani z Markową od pokoleń, tam się urodzili i wychowali. Józef Ulma po nauce w szkole powszechnej uzupełnił wykształcenie w Państwowej Szkole Rolniczej w Pilźnie. Wiktoria uczęszczała na kursy oświatowe, prowadzone przez Uniwersytet Ludowy w Gaci.

The Ulmas were connected with Markowa for generations, they were born and raised there. Józef Ulma, after studying at an elementary school, completed his education at the State Agricultural School in Pilzno. Wiktoria attended education courses held by the People's University in Gać.

Wzięli ślub w 1935 r. w kolejnych latach urodzili się im dzieci: Stasia, Basia, Władzio, Franuś, Antoś i Marysia. Oczekiwali kolejnego.

They got married in 1935. In the following years, their children were born: Stasia, Basia, Władzio, Franuś, Antoś and Marysia. They expected another one.

Sielski widok. Józef i Wiktoria Ulmowie wraz z dziećmi w towarzystwie Antoniego Ulmy, brata Józefa (pośrodku), wiosna 1941 r.
An idyllic view. Józef and Wiktoria Ulma with children accompanied by Antoni Ulma, Józef's brother (in the middle), spring 1941

Źródło: Piotr Szaryk /
collection of Piotr Szaryk

ŚMIERĆ ZA CZŁOWIECZENSTWO
DEATH FOR HUMANITY

RODZINA ULMÓW
THE ULMAS FAMILY

WIARA
I SŁUŻBA

FAITH AND
SERVICE

Członkowie Koła Związku Młodzieży Wiejskiej z Markowej. Józef Ulma (pośrodku w drugim rzędzie), Wiktoria Niemczak jego przyszła żona (trzecia z lewej w górnym rzędzie). Fotografii wykonana przez Józefa Ulmę w 1920 r.
Members of the Circle of the Union of Rural Youth in Markowa. Józef Ulma (middle in the top row), Wiktoria Niemczak his future wife (third from the left in the top row). A photograph taken by Józef Ulma in 1920.

(zdjęcie 1920 /
collection of 1920)

Wiara katolicka i myślenie kategoriami miłości bliźnich były dla Ulmów częścią codzienności. W młodości Józef należał do Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, a później działał w Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”.

PRACA

Oboje żyli z pracy na roli. Józef Ulma zajmował się ponadto pszczelarstwem i hodowlą jedwabników. Jako pierwszy we wsi założył szkółkę drzew owocowych. Przez pewien okres kierował pracą Spółdzielni Mleczarskiej założonej przez miejscowych rolników.

The Catholic faith and thinking in terms of loving your neighbors were a part of the Ulmas' everyday life. As a young man, Józef belonged to the Catholic Association of Young Men, then, he was involved in the Union of Rural Youth of the Republic of Poland "Wici".

WORK

They both made their living by working on the farm. Additionally, Józef Ulma was engaged in beekeeping and sericulture. He was the first in the village who established a fruit tree nursery. For some time, he managed the work of the Dairy Cooperative established by local farmers.

Członkowie trupy amatorskiego Koła Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici” w Markowej, w kostiumach po odegranych przedstawieniach. Wśród nich Wiktoria Niemczak (Ulma) – na zdjęciu w centrum, w charakterystycznej czapce krakowskiej i Józef Ulma – na drugim zdjęciu siedzi na ławce pierwszy z lewej

Members of the amateur theater of the Circle of the Union of Rural Youth of the Republic of Poland "Wici" in Markowa in costumes after the performance. There is Wiktoria Niemczak (Ulma) among them – in the center of the photograph, wearing a distinctive Krakow cap and Józef Ulma – in the second photo he is sitting on the bench as the first from the left

(zdjęcie 1926 /
collection of 1926)

Józef Ulma upowszechnił wśród miejscowych chłopów ogrodnictwo i uprawę warzyw. Na zdjęciu Wiktoria pracująca w przydomowym ogródku przy sadzonkach pomidorów

Józef Ulma popularized gardening and vegetable growing among local peasants. The photo presents Wiktoria working in a home garden planting tomatoes

(zdjęcie Jerzego Ulmy /
collection of Jerzy Ulma)

Józef Ulma wraz ze współpracownikami przed budynkiem Spółdzielni Mleczarskiej w Markowej

Józef Ulma together with co-workers in front of the Dairy Cooperative building in Markowa

(zdjęcie 1924 /
collection of 1924)

ŚMIERĆ ZA CZŁOWIECZENSTWO
DEATH FOR HUMANITY

RODZINA ULMÓW
THE ULMAS FAMILY

Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej. Jest pierwszą i jedyną w Polsce placówką muzealną zajmującą się wyłącznie tematyką ratowania ludności żydowskiej przez Polaków na okupowanych ziemiach polskich podczas Zagłady. The Ulma Family Museum of Poles Saving Jews in World War II in Markowa. It is the first and the only museum that is devoted exclusively to the subject of saving Jews by Poles in the occupied Polish territory during the Holocaust.

(zdjęcie: domena publiczna / public domain collection)

17 grudnia 2022 r. papież Franciszek zatwierdził dekret potwierdzający męczeństwo rodziny Ulmów, wyrażając zgodę na ich beatyfikację. Wcześniej w Markowej otwarto Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów. W Izraelu Ulmowie zostali pośmiertnie uhonorowani tytułem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Od 2018 r. w Polsce dzień 24 marca (rocznica zabójstwa rodziny Ulmów) jest Narodowym Dniem Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.

On December 17, 2022, Pope Francis approved the decree recognizing the martyrdom of the Ulma family, consenting to their beatification. Earlier, the Ulma Family Museum of Poles Saving Jews in World War II was opened in Markowa. In Israel, the Ulmas were posthumously awarded the Righteous Among the Nations title. From 2018, in Poland, the day of March 24 (the anniversary of the Ulma family murder) is the National Day of Remembrance of Poles Saving Jews under German occupation.

Dyplom honorowy oraz medal Sprawiedliwy wśród Narodów Świata przyznany pośmiertnie 13 IX 1995 r. Józefowi i Wiktorii Ulmow przez Instytut Yad Vashem w Jerozolimie. The Righteous Among the Nations honorary Diploma and medal awarded posthumously on September 13, 1995 to Józef and Wiktorii Ulma by the Yad Vashem Institute in Jerusalem.

(zdjęcie: Jerzego Ulmy / collection of Jerzy Ulma)

* * *

24 marca 1944 r. w okupowanej przez Niemców Markowej, za udzielanie pomocy prześladowanym Żydom została rozstrzelana rodzina Józefa i Wiktorii Ulmów. Zginęło wówczas 17 osób – Polaków i Żydów. Jediną „winą” Ulmów była chrześcijańska postawa miłości bliźniego. Jediną „winą” ukrywanych Żydów była chęć przeżycia Zagłady. W grudniu 2022 r. papież Franciszek zatwierdził dekret o męczeństwie rodziny Ulmów i upoważnił Dykasterię Spraw Kanonizacyjnych do jego opublikowania. Beatyfikacja rodziny Ulmów odbędzie się w Markowej 10 września 2023 roku.

[►Przeczytaj więcej o rodzinie Ulmów](#)

Pliki do pobrania

[„Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” \[PL/ENG\] - katalog wystawy \(pdf, 22.61 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)